

















# 1. Varje år upphandlas det för runt 800 miljarder kr. Anser ert parti att den offentliga upphandlingens stora köpkraft ska bidra till en hållbar samhällsutveckling?

								
Ja	X	X	X	X		X	X	X
Nej								
Kanske								
Kommentar	Ja, med tanke på den stora omfattningen av varor och tjänster som det offentliga upphandlar för, så skulle den offentliga upphandlingen kunna vara ett mycket viktigt verktyg för att ställa om vår ekonomi till en hållbarare utveckling. Vi tycker det är särskilt viktigt att det offentliga går före vad det gäller hållbarhet och klimatomställning.	Att införa hållbarhetskrav på all offentlig upphandling är ett av de snabbaste sätten att ställa om. Självklart ska detta verktyg användas!	Ja, den offentliga upphandlingen har en viktig roll i omställningen till ett resurseffektivt, fossilfritt och hållbart samhälle.	Offentlig upphandling har potentialen att vara ett kraftfullt verktyg för att skapa ett cirkulärt och fossilfritt Sverige och den offentliga sektorn kan om den vill utöva ett stort inflytande. Vi anser att förstärkta informationsinsatser, ett fortsatt progressivt arbete med gröna upphandlingskriterier och hållbarhetskrav i LOU är en central del av den gröna omställningen. Den offentliga sektorn och upphandlingen har stora möjligheter att påverka och vi vill att den ska göra mer än vad den gör idag för att Sverige ska uppnå de globala målen år 2030 - som högre krav på miljö och hållbarhet för att skapa ett klimatneutralt Sverige.			Vi välkomnar att upphandlande myndigheter och enheter så långt som möjligt och när det är relevant säkerställer att hållbarhet finns med genom hela inköpsprocessen. Offentlig upphandling har mycket att bidra med för att uppnå gemensamma mål såsom skydd för miljön, främjande av innovation, sysselsättning och social integration.	Det finns stor potential att inom ramen för offentlig upphandling mer effektivt bidra till hållbar produktion och konsumtion. Men det är viktigt att komma ihåg att det finns många olika intressen när det kommer till offentliga upphandlingar.









Partienkäten skickades till samtliga riksdagspartier i mars 2022, och har besvarats av alla utom Liberalerna som meddelat att de inte hinner avge ett svar. Partierna har haft tre svarsalternativ; ja, nej och kanske. Det fanns även möjlighet att motivera eller kommentera svaret i en särskild kolumn. Frågorna ställdes av nätverket [ModUpp2030](#) som verkar för en modern och hållbar offentlig upphandling. Nätverket består av [Bra Miljöväl](#), [Fairtrade Sverige](#), [KRAV](#), [Miljömärkning Sverige](#) (Svanen och EU Ecolabel), [MSC](#) och [TCO Certified](#).

2. År 2030, då de globala hållbarhetsmålen ska uppnås, är bara två ramavtal bort. Kommer ert parti att driva på frågan om hållbar offentlig upphandling under kommande mandatperiod?

								
Ja	X	X	X	X		X	X	
Nej								
Kanske								X
Kommentar		Miljöpartiet driver frågan om hållbar upphandling sedan länge – och kommer fortsätta göra det även under nästa mandatperiod. Det är ett av de mest effektiva verktygen politiken har för att ställa om samhället!	Ja, Sverige ska driva på klimatomställningen och skapa jobb i hela landet. Den offentliga upphandlingen är ett kraftfullt verktyg för att uppnå detta.	Ja, det är en högt prioriterad fråga för oss inom miljö- och klimatpolitiken. Vi ska driva frågan om ökande etappmål för mer cirkulära och fossilfria upphandlingar, att stärka samverkan och kunskapsutbyte mellan inköpare, upphandlare och leverantörer, samt säkerställa att kommuner och regioner faktiskt följer hållbara upphandlingskriterier. Centerpartiet vill också att offentlig upphandling ska genomsyras av likvärdiga, rättvisa och transparenta villkor för alla företag, oavsett storlek.				Klimatkrav bör ställas där de har effekt, vilket den upphandlade myndigheten är bäst lämpad att avgöra.









Partienkäten skickades till samtliga riksdagspartier i mars 2022, och har besvarats av alla utom Liberalerna som meddelat att de inte hinner avge ett svar. Partierna har haft tre svarsalternativ; ja, nej och kanske. Det fanns även möjlighet att motivera eller kommentera svaret i en särskild kolumn. Frågorna ställdes av nätverket [ModUpp2030](#) som verkar för en modern och hållbar offentlig upphandling. Nätverket består av [Bra Miljöval](#), [Fairtrade Sverige](#), [KRAV](#), [Miljömärkning Sverige](#) (Svanen och EU Ecolabel), [MSC](#) och [TCO Certified](#).

### 3. Känner ert parti till de möjligheter som finns i Lagen om offentlig upphandling (LOU) att använda oberoende tredjeparts-certifieringar (inom miljömässig och social hållbarhet) i offentlig upphandling?

								
Ja	X	X	X	X		X	X	X
Nej								
Kanske								
Kommentar		Ja, det är en mycket viktig fråga som vi driver.	Ja	Ja, vi ser det som en viktig del i en ansvarstagande offentlig upphandling. En fördel i vår mening är att inköpare eller den myndighet de arbetar på inte själva behöver lägga tid på att detaljstudera gällande krav, vilket är en bra effektivisering av offentliga resurser. Samtidigt är det viktigt att det finns en rad olika certifieringar att välja mellan och att de är relevanta för den offentliga kunden. Flera märkningar behöver samexistera och värderas, även inom samma produktkategori. Det leder till att märkningarnas kriterieråd utvecklar och höjer hållbarhetskraven som märkningar faktiskt innebär.			Vi anser att oberoende tredjeparts-certifieringar bör övervägas när sådana finns. Tredjeparts-certifieringar utgör ett viktigt verktyg för att stärka uppföljningen och kvalitetsgranskningen av upphandlingarna.	









Partienkäten skickades till samtliga riksdagspartier i mars 2022, och har besvarats av alla utom Liberalerna som meddelat att de inte hinner avge ett svar. Partierna har haft tre svarsalternativ; ja, nej och kanske. Det fanns även möjlighet att motivera eller kommentera svaret i en särskild kolumn. Frågorna ställdes av nätverket [ModUpp2030](#) som verkar för en modern och hållbar offentlig upphandling. Nätverket består av [Bra Miljöval](#), [Fairtrade Sverige](#), [KRAV](#), [Miljömärkning Sverige](#) (Svanen och EU Ecolabel), [MSC](#) och [TCO Certified](#).

#### 4. Anser ert parti att det är viktigt att upphandlande organisationer ställer hållbarhetskrav vid offentlig upphandling när så är relevant?

								
Ja	X	X	X	X		X	X	
Nej								
Kanske								X
Kommentar		Ja, det är viktigt. Upphandling är ett effektivt sätt att bidra till omställningen för alla upphandlande organisationer. Detta verktyg ska självklart användas!	Ja, regeringen vill skärpa kraven på upphandlade myndigheter att ställa hållbarhetskrav vid offentlig upphandling.	Centerpartiet vill se till att den offentliga sektorn blir mer miljövänlig och gör klimatsmarta val genom att sätta krav vid upphandling. Allt från att ha med miljökrav när en kommun upphandlar skolmat, till vilka drivmedel som driver landsvägsbussarna. Samtidigt är det viktigt att krav och kriterier faktiskt återspeglar att en produkt eller tjänst är hållbar, varför vi vill se att kraven successivt höjs snarare än att ligga på en mer statisk nivå som kanske inte motsvarar <i>leverantörs-marknadens</i> utbud sett till vad är det mest hållbara alternativet tillgängligt.			Upphandlande organisationer bör så långt som möjligt och när det är relevant säkerställa att hållbarhet finns med genom hela inköpsprocessen. Det är viktigt att det offentliga tar ansvar genom upphandling och inköp.	Klimatkrav bör ställas där de har effekt, vilket den upphandlade myndigheten är bäst lämpad att avgöra.

Partienkäten skickades till samtliga riksdagspartier i mars 2022, och har besvarats av alla utom Liberalerna som meddelat att de inte hinner avge ett svar. Partierna har haft tre svarsalternativ; ja, nej och kanske. Det fanns även möjlighet att motivera eller kommentera svaret i en särskild kolumn. Frågorna ställdes av nätverket [ModUpp2030](#) som verkar för en modern och hållbar offentlig upphandling. Nätverket består av [Bra Miljöval](#), [Fairtrade Sverige](#), [KRAV](#), [Miljömärkning Sverige](#) (Svanen och EU Ecolabel), [MSC](#) och [TCO Certified](#).









5. Anser ert parti att det ska vara lagkrav i LOU att ställa hållbarhetskrav vid offentlig upphandling när det finns risk för negativ påverkan på klimat, miljö och mänskliga rättigheter?

								
Ja	X	X	X					
Nej							X	X
Kanske				X		X		
Kommentar		Ja, vi har också lagt fram ett lagförslag (en ds) om det, se länk sist i denna enkät.	Ja	Att ställa hållbarhetskrav är mycket viktigt men det finns också målkonflikter som måste tas i beaktande, inte minst mellan miljö och klimat. Att ställa skarpa lagkrav tror vi är fel väg att gå, utan vill hellre se att t.ex. oberoende och relevanta certifieringar finns att tillgå, att spårbarheten i en fysisk produkt är god, samt att vägledningen från Upphandlingsmyndigheten är tydlig i fall där inköparen ställs inför osäkerhet.		Vi menar att krav bör ställas så nära källan till den negativa påverkan som möjligt, och att dubbelreglering bör undvikas. Det innebär till exempel att koldioxidutsläpp ska prissättas. I andra fall saknas detta, och då är det rimligt att offentliga upphandlingar ställer ytterligare krav.	Vi har i dagsläget inga förslag om att införa ett lagkrav i LOU.	Om det blir lagkrav att beakta hållbarhetskrav i samtliga upphandlingar kan det istället leda till att upphandlarna får mindre tid att formulera och följa upp krav i de upphandlingar där det skulle ha mest effekt.

Partienkäten skickades till samtliga riksdagspartier i mars 2022, och har besvarats av alla utom Liberalerna som meddelat att de inte hinner avge ett svar. Partierna har haft tre svarsalternativ; ja, nej och kanske. Det fanns även möjlighet att motivera eller kommentera svaret i en särskild kolumn. Frågorna ställdes av nätverket [ModUpp2030](#) som verkar för en modern och hållbar offentlig upphandling. Nätverket består av [Bra Miljöval](#), [Fairtrade Sverige](#), [KRAV](#), [Miljömärkning Sverige](#) (Svanen och EU Ecolabel), [MSC](#) och [TCO Certified](#).









6. Att inte följa upp ställda hållbarhetskrav riskerar negativa konsekvenser för miljö, klimat och mänskliga rättigheter. Utan uppföljning av avtal ökar även risken för osund konkurrens och korrupktion, enligt Konkurrensverket.

Anser ert parti att det ska förtydligas i LOU att uppföljning av hållbarhetskrav ska göras?

								
Ja	X	X		X			X	
Nej			X					X
Kanske						X		
Kommentar		Ja, uppföljning är dels viktigt för att säkerställa att hållbarhet och mänskliga rättigheter, och dels för att de företag som gör rätt också ska ha en fördel av det.	Vi delar bilden av vikten av uppföljning. Det kan dock finnas andra mer effektiva sätt att stärka uppföljningen än att ändra i LOU.	Ja det är helt rimligt och något vi vill se sker på ett effektivt sätt som inte leder till en ytterligare börda för redan uppföljningstungda myndigheter, inte minst på lokal och regional nivå. Det är då viktigt att uppföljning sker både på hur hållbarhetskrav följs hos offentliga kunder men också att regelbundet utvärdera om kraven är relevanta och uppdaterade för den produkt eller tjänst det rör sig om. När det gäller fysiska produkter anser vi att spårbarhet i hela leverans- och produktlivscykeln är viktigt.		Vi har inte tagit ställning till om det ska införas i LOU, men menar att det är rimligt att krav som ställs vid upphandlingar, och därmed utgör grund för tilldelning och avtal, ska följas upp.	Uppföljningsarbetet är idag en av de största utmaningarna vid en upphandling. Ett förtydligande av regelverket vore välkommet.	Krav ska enligt LOU följas upp varför ytterligare förtydligande avseende just hållbarhetskrav inte är prioritet.









Partienkäten skickades till samtliga riksdagspartier i mars 2022, och har besvarats av alla utom Liberalerna som meddelat att de inte hinner avge ett svar. Partierna har haft tre svarsalternativ; ja, nej och kanske. Det fanns även möjlighet att motivera eller kommentera svaret i en särskild kolumn. Frågorna ställdes av nätverket [ModUpp2030](#) som verkar för en modern och hållbar offentlig upphandling. Nätverket består av [Bra Miljöval](#), [Fairtrade Sverige](#), [KRAV](#), [Miljömärkning Sverige](#) (Svanen och EU Ecolabel), [MSC](#) och [TCO Certified](#).

7. Danmarks nya upphandlingsstrategi slår fast att staten ska använda sig av oberoende miljöcertifieringar, eller motsvarande kriterier, för vissa produkter. Anser ert parti att den svenska upphandlingsstrategin från 2016 ska uppdateras så att det framgår att oberoende tredjepartsmärkningar bör övervägas när sådana finns?

								
Ja	X	X		X			X	
Nej						X		X
Kanske			X					
Kommentar		Ja, antingen att det läggs in i den strategin eller att det görs en lagändring.	Det finns för närvarande inte några sådana förslag.	Ja, så länge flera certifieringar kan sam-existera och värderas inom samma tjänst- eller produktkategori. T.ex. vill vi att inköpscentralen Adda utgår från de krav, standarder och certifieringar som finns på marknaden och inte tar fram egna, vilket har varit fallet beträffande vissa produktkategorier. I den meningen anser vi det relevant att se över upphandlingsstrategin, utan att i dagsläget ta ställning till om det ska införas ytterligare krav. Det bör en oberoende utvärdering landa i.		Vi ser ett värde i oberoende tredjepartsmärkningar men anser inte att det bör vara ett krav.	Oberoende tredjepartsmärkningar bör övervägas när sådana finns. Det är ett viktigt verktyg för att stärka uppföljningen och kvalitetsgranskningen.	Denna möjlighet finns redan i LOU varför vi inte ser ett behov av att uppdatera den svenska upphandlingsstrategin i denna del.

Partienkäten skickades till samtliga riksdagspartier i mars 2022, och har besvarats av alla utom Liberalerna som meddelat att de inte hinner avge ett svar. Partierna har haft tre svarsalternativ; ja, nej och kanske. Det fanns även möjlighet att motivera eller kommentera svaret i en särskild kolumn. Frågorna ställdes av nätverket [ModUpp2030](#) som verkar för en modern och hållbar offentlig upphandling. Nätverket består av [Bra Miljöväl](#), [Fairtrade Sverige](#), [KRAV](#), [Miljömärkning Sverige](#) (Svanen och EU Ecolabel), [MSC](#) och [TCO Certified](#).

8. Anser ert parti att det bör finnas ett nationellt mål om hur stor andel av offentligt inköpta varor och tjänster som ska vara certifierade av oberoende märkningar?









								
Ja		X						
Nej						X	X	
Kanske	X		X	X				X
Kommentar		Det vore ett bra mål i upphandlingsstrategin och som en resultat-indikator.	Oberoende certifieringar och märkningar kan vara värdefulla verktyg för upphandlande myndigheter att säkerställa hållbarhetsperspektivet. Vi ser dock inte att det är ändamålsenligt att inrätta ett nationellt mål med denna innebörd.	I vår mening är själva andelen inte det primära målet, utan snarare att användandet av certifieringar faktiskt leder till ökad miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet inom offentlig upphandling. Samtidigt är vi inte emot tanken att lämplig myndighet får ett utredningsuppdrag att se över för- och nackdelar med ett sådant upplägg.			I dagsläget har vi inte några sådana förslag.	Miljömålsberedningens mål innebär att utsläppen från offentligt upphandlade varor och tjänster ska minska snabbare än utsläppen från samhället i övrigt, vilket vi ställer oss bakom.

Partienkäten skickades till samtliga riksdagspartier i mars 2022, och har besvarats av alla utom Liberalerna som meddelat att de inte hinner avge ett svar. Partierna har haft tre svarsalternativ; ja, nej och kanske. Det fanns även möjlighet att motivera eller kommentera svaret i en särskild kolumn. Frågorna ställdes av nätverket [ModUpp2030](#) som verkar för en modern och hållbar offentlig upphandling. Nätverket består av [Bra Miljöverk](#), [Fairtrade Sverige](#), [KRAV](#), [Miljömärkning Sverige](#) (Svanen och EU Ecolabel), [MSC](#) och [TCO Certified](#).











9. En ny stor upphandlingsenkät visar att många upphandlare och inköpare saknar relevanta styrdokument, tid, resurser och kompetens för att arbeta med hållbarhetsarbetet.

Vill ert parti satsa mer resurser för att förbättra förutsättningarna för upphandlande organisationer att göra en hållbar offentlig upphandling?

								
Ja		X	X	X				
Nej							X	X
Kanske	X					X		
Kommentar	Vi anser att det är viktigt att upphandlande organisationer har goda förutsättningarna att göra hållbara upphandlingar och i en del fall kan det vara viktigt med ökade resurser, eller att man exempelvis samlar resurser så att även mindre kommuner kan agera mer kraftfullt. Även stödet från Upphandlingsmyndigheten är viktigt. Generellt borde offentliga upphandlare också oftare fundera på frågan om vad som ska upphandlas och vad som passar bättre i egen regi	Ja, det är viktigt. Med Mp i regering såg vi till att Upphandlingsmyndigheten fick extra medel för att stärka en hållbar upphandling och för att kunna stödja upphandlare i kommuner, regioner och staten.	Ja, regeringen har bland annat höjt Upphandlingsmyndighetens anslag med 15 mkr i år (15 mkr 2022 och 2023, därefter 12 mkr) i syfte att arbetet med cirkulär och fossilfri upphandling ska stärkas. Upphandlingsmyndigheten har fått i uppdrag av regeringen att stärka och utveckla den offentliga upphandlingen så att den i ökad utsträckning bidrar till omställningen till en cirkulär ekonomi.	Vi vill stärka förutsättningarna och kapaciteten för berörda parter att driva en hållbar offentlig upphandling, bl.a. genom att stärka kunskapsläget och- utbytet samt stärka informationsinsatser. Upphandlingsmyndigheten är en viktig aktör i sammanhanget och vi ser gärna att de driver arbetet framåt. Vi har dock inte tagit ställning till om det görs mest ändamålsenligt genom nya regeringsuppdrag, ökade förvaltningsanslag eller något annat.		Vi har i dagsläget inga förslag om att satsa mer resurser på detta.	I dagsläget har vi inte några sådana förslag.	Fokus måste vara att lägga tid och resurser där det ger mest nytta snarare än på mer administration och krångliga regelverk.









Partienkäten skickades till samtliga riksdagspartier i mars 2022, och har besvarats av alla utom Liberalerna som meddelat att de inte hinner avge ett svar. Partierna har haft tre svarsalternativ; ja, nej och kanske. Det fanns även möjlighet att motivera eller kommentera svaret i en särskild kolumn. Frågorna ställdes av nätverket [ModUpp2030](#) som verkar för en modern och hållbar offentlig upphandling. Nätverket består av [Bra Miljöval](#), [Fairtrade Sverige](#), [KRAV](#), [Miljömärkning Sverige](#) (Svanen och EU Ecolabel), [MSC](#) och [TCO Certified](#).

## 10. Anser ert parti att statliga myndigheter i regleringsbrev borde få ett tydligt uppdrag att arbeta med hållbar upphandling?

								
Ja	X	X					X	
Nej								
Kanske			X	X		X		X
Kommentar		Ja! Viktigt att staten är föregångare.	Den socialdemokratiska regeringen vill skärpa regelverket och gå "från bör till ska" vad gäller krav på hållbar upphandling. Att använda regleringsbrev, som syftar till att ge myndigheter budgetramar och årliga uppdrag, för att ge samtliga myndigheter ett sådant uppdrag bedömer vi inte är rätt väg att gå.	Delvis, men då i enlighet med de övriga synpunkterna i tidigare frågor. Regleringsbrev är dock ett effektivt verktyg för att styra myndigheternas interna hållbarhetsarbete.		Vi har inte tagit ställning till något sådant förslag.		Myndigheterna har redan ramar att förhålla sig till avseende exempelvis miljöledningssystem, nationella miljö- och klimatmål och annan på området relevant lagstiftning.









Partienkäten skickades till samtliga riksdagspartier i mars 2022, och har besvarats av alla utom Liberalerna som meddelat att de inte hinner avge ett svar. Partierna har haft tre svarsalternativ; ja, nej och kanske. Det fanns även möjlighet att motivera eller kommentera svaret i en särskild kolumn. Frågorna ställdes av nätverket [ModUpp2030](#) som verkar för en modern och hållbar offentlig upphandling. Nätverket består av [Bra Miljöval](#), [Fairtrade Sverige](#), [KRAV](#), [Miljömärkning Sverige](#) (Svanen och EU Ecolabel), [MSC](#) och [TCO Certified](#).

11. I dag saknas enhetlig nationell statistik över hur den offentliga upphandlingen bidrar till Agenda 2030. Anser ert parti att det behövs en nationell hållbarhetsstatistik på upphandlingsområdet?

								
Ja	X	X		X				
Nej								
Kanske			X			X	X	X
Kommentar		Ja, det behövs bra resultatindikatorer för att se till att vi styr åt rätt håll, och då blir det också lättare att i steg två sätta mål.	Vi har inga sådana förslag eller planer i nuläget. Däremot har SCB fått i uppdrag av regeringen att fortsätta samordna utvecklingen, produktionen och tillgängliggörandet av statistik kopplat till de globala målen för hållbar utveckling. Detta för att kunna följa Sveriges genomförande av Agenda 2030	Ett regeringsuppdrag till t.ex. SCB kan vara relevant för att få en bättre bild av offentlig upphandling och hur hållbarhetsarbetet fortskrider och för att utgöra underlag för framtida policybeslut.		Vi har inte tagit ställning till något sådant förslag.	Vi anser att den nationella upphandlingsstatistiken är en viktig förutsättning för korrekt analys och kunskapsspridning bland aktörerna. En nationell hållbarhetsstatistik kan behövas som ett komplement för att kunna utvärdera högt ställda mål.	Detta måste vara en bedömningsfråga för relevant myndighet utifrån nytto- och resursperspektiv.

Partienkäten skickades till samtliga riksdagspartier i mars 2022, och har besvarats av alla utom Liberalerna som meddelat att de inte hinner avge ett svar. Partierna har haft tre svarsalternativ; ja, nej och kanske. Det fanns även möjlighet att motivera eller kommentera svaret i en särskild kolumn. Frågorna ställdes av nätverket [ModUpp2030](#) som verkar för en modern och hållbar offentlig upphandling. Nätverket består av [Bra Miljöval](#), [Fairtrade Sverige](#), [KRAV](#), [Miljömärkning Sverige](#) (Svanen och EU Ecolabel), [MSC](#) och [TCO Certified](#).

12. EU:s stora köpkraft (runt 2 000 miljarder euro) kan ha en oerhörd betydelse för huruvida mänskligheten lyckas med Agenda 2030-målen och Parisavtalet. Kommer ert parti under kommande mandatperiod driva på för att EU:s institutioners och medlemsstateters arbete med offentlig upphandling ska utvärderas mot hållbarhetsmålen?

								
Ja		X				X	X	
Nej			X					
Kanske	X			X				X
Kommentar	Framförallt anser vi att det är viktigt att arbeta för att den offentliga upphandlingen inom EU i större utsträckning blir hållbar.	Ja, viktig fråga.	Det är angeläget att den offentliga upphandlingen även på europeisk nivå används för att driva på grön omställning och uppnå hållbarhetsmål. Formerna för hur detta bäst ska ske och rollfördelningen mellan EU:S institutioner och medlemsstaterna får vi återkomma till.	Vi delar bedömningen att EU kommer spela en mycket viktig roll i arbetet med Agenda 2030, offentlig upphandlings påverkan inkluderat. Att växla upp det arbetet är något vi vill se att EU gör och som vi kommer föra interna diskussioner om under nästa mandatperiod, som en del av det bredare påverkansarbetet kring miljö och klimat som vi bedriver gentemot EU både nationellt och från Bryssel.				Sveriges linje vid förhandlingar i EU och på global nivå måste vara att de nationer som släpper ut mest också ska ha de största åtagandena att minska sina utsläpp när det kommer till bördefördelningen inom EU och globalt.

Partienkäten skickades till samtliga riksdagspartier i mars 2022, och har besvarats av alla utom Liberalerna som meddelat att de inte hinner avge ett svar. Partierna har haft tre svarsalternativ; ja, nej och kanske. Det fanns även möjlighet att motivera eller kommentera svaret i en särskild kolumn. Frågorna ställdes av nätverket [ModUpp2030](#) som verkar för en modern och hållbar offentlig upphandling. Nätverket består av [Bra Miljöval](#), [Fairtrade Sverige](#), [KRAV](#), [Miljömärkning Sverige](#) (Svanen och EU Ecolabel), [MSC](#) och [TCO Certified](#).